

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Salus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

ÆSCULAPIUS. CAP. I

Anguis significatum apud Romanos, perinde ac apud Græcos & Ægyptios, sanctum semper fuit, per quem nimirum ipsum salubritatis Deum Æsculapium intelligebant, quod numismata, quod marmora, quod Græcæ, Latinæ que omnes historia testantur: plurimæque passim statua, per quarum crura & genua Serpens flexuosis voluminibus implicatur, locorum ubique Romæ, ac in toto terrarum orbe conspiciuntur. Inesse quidem

Angui remedia multa, experimento compertum est, neque ullum esse ajunt apud Medicos volumen, quod Anguim in ægritudinibus beneficia non latissime demonstrat, ut minus miremur Serpentis effigiem ex ære in contum surrectam à Mose, in quam populus oculos intendens, ab incommodis, quæ se in itinere tam longo oggerere potuissent, divino spirante præsidio liberarentur, de quo loco suo plura diximus. Quinetiam, ut ad remedia revertamur, inventum est ab Antonio Musa Augusti medico in ulceribus insanabilibus Viperas edendas dare, mira que ita celeritate perlanare. Et quam

In Angue remedia multa. Author Plin. lib. 20. cap. 13. Quineti in Elephantum morbos sanant.

vis perniciofa multa sint ex Anguibus exempla, non ita tamen alienum à ratione est eorum genus, si modo, quæ bruta honeste atque prudenter facere videntur, ratione ea fieri concedamus: ut non aliquando magna & amicitia & fidei documenta præstiterint, & eam justitiæ partem exercuerint, quæ in homine raro admodum inventa perhibetur,

HOSPITALITATIS JURA. CAP. II.

Scribit Plutarchus Aspidem ab Ægyptiaco viro quodam patriæ religionis superstitione tam familiariter alitam, ut ad mensam assidue ventitaret, quæ cum catulos enixa esset, quorum unus hospitii filium enecavit, regressa parens, intellecto facinore, filium & ipsa suum morte multavit, ac voluntarium exilium sibi in perpetuum delegit. Apud Philostratum legere est, Ajaci Locrensi Draconem mansuetum in deliciis fuisse, cui cibum de mensa communi ministrabat, quemque perinde ac Canem secum comitem adducebat: addit, eum quinque cubitorum magnitudinem explese. Neque illud prætermittendum, quantum ad salutis significatum pertinet, publicatum esse, Neronem à percussoribus, quos in eum Messalina immiserat, Serpentis ope servatum, cum è pulvino, ubi ipse quiescebat, se proferens, eos absterruisset: sive ea tabula fuerit, sive Serpentis exuviaz, quas ex voluntate matris dextero brachio adalligatas aliquandiu gestavit, ac tædio tandem maternæ memoriæ abiecit: rursusque, ut alio Commentario diximus, extremis suis rebus frustra requisivit, quippe qui speraret adversus infortunia, quæ undique jam pertimescebat, amuletum id sibi profuturum.

Suetonius in Nerone cap. 6. Suet. Ibid.

SERVATOR. CAP. III.

Quinetiam ferunt Heleos adversus Arcadas dimicatuos, Serpentis ope victoriam consecutos, oblato sibi puero dum in aciem descenderent, quem nudum ante omnes ordines statuerunt, Arcadibusque irruentibus pueris in Draconem mutari visus, cujus horrenda specie perturbati Arcades, disruptis ordinibus fugam turpiter arripuerunt: in cujus rei monumentum Helei sacello ibi erecto, ubi condi Serpens visus fuerat, Sospolin inde Deum religiosissime coluerunt.

Urbis conscriptorum.

SALUS. CAP. IV.

Merito vero salutis significatum Serpens sibi vindicasse videtur, à quo, ut initio dicebamus, multa in humanum genus remedia procedunt. Apud Lactantium legas ictui viperino præfens admodum esse remedium Viperam ipsam exultam, & in cinerem redactam. Citat hanc artis medicæ peritiâ Adamantins, ubi homilia 17. super Numer. sacrificiorum dæmoniorum virus per sacrificia, quæ olim Deo offerebantur, depelli dicit: veluti Serpentium venena medicamentis nihilominus ex Serpentibus consecris depelluntur, ut perhibent. Apud Cebetem observes, Viperæ dente semel tactum quempiam, nulla deinceps venena formidare. Tradunt alii, qui Viperæ jecur conditum semel hauserit, nullius inde Serpentis ictum pertimescere debere. Quid vero illud, quod à Dioscoride traditum est, homines qui Viperis conditis in cibum uti consueverint, longiora vitæ spatia producere, & ad summam senectutem incolumes pervenire? Isigonus Cirnos memorat Indorum genus, qui centenis quadragenis annis vivant, quia Viperinis carnibus alantur: adhæc, neque capiti, neque vestibus eorum, noxia corpori inesse animalia, eamque causam videtur Tertullianus afferre, cur tanta sit

Idem apud Matheoli in Dio. lib. 6. cap. 47. Dios. lib. 2. cap. 16. Ægyptios etiam Viperina carne vesci alii Gal. lib. 3. de alim. faculi.

Cervo

Cervo vivacitas : quippe quod ipse ætatis suæ arbiter, Serpente pascus, veneno augefcit in juven-
tem: vel, veneno languido exit in juventutem, ut vulgata habent exemplaria. Et Nazianzenus, ut Ba-
filii rudimenta commendans, philosophiam & politiores alias literas à Christiano homine minime
contemnendas esse diserit, Viperam in exemplum adducit, ex carne cujus singulare remedium gra-
vioribus morbis excogitatum est: id ad hanc usque diem à maxime fera perniciosaque bestia nar-
tæ Theriacum vocamus. Sunt qui tradant Viperas in Arabia, ubi balsamum colligitur, inho-
as Ictû: quod venenum balsami leniatur succo, quo illa dicuntur ali. Addam & illud tametsi

*Numismata
plurima cū
Serpentibus
quare cusa.*

quod apud Theophrastum legas, Viperarum morfibz tibicinem qui moduletur adhibebat
efficacitatem habere medicinæ. Quæ quidem commemorare libuit, ut non immerito numismata tor-
cusa existimemus, quæ Serpentem habent cum inscriptione Salutis: veluti ille est numus in spiram
collectus, cujus inscriptio, SALUS ANTONINI AUG. In alio ejusdem numo Serpens est tractu sinu-
so, tortilique obrepens virgæ, quam signum ibidem adjectum dextera humi applicat. Atque in
alio Dea ipsa læva virgam gerit, dextera poculum Angui porrigit: inscriptio, SALUS AUG. COS. III.
In aliis, ipse fella sedens pateram porrigit Angui suo de loculo exeunti, caputque patera admo-
venti: inscriptio, SALUS AUG. In numo vero M. Aurelii Severi Alex. sedenti simulacro pateramque
porrigenti asurgit Anguis, cum inscriptione, SALUS PUBLICA. Sed ne singula commemorem, quæ qui-
dem sunt innumera, Commodi Crispinæ, & aliorum, per Angues denique omnes Salutem intellexe-
re. Quod autem ferunt Esculapium sub Anguis specie Romani legati navem sponte ingressum, cum

*De Escula-
pio sub an-
guis specie
historia.*

ipfi Epidaurum adversus pestilentiam opem imploraturi adnavigassent, scribunt Græci tale aliqui
sibi etiam obtigisse, cum ipse idem Deus Draconis effigie à Nicagora Echetimi uxore ad Sicyonios
mulorum bigis invecus est. Neque desunt qui super Esculapio comminiscantur historiam, educa-
tum quippe Draconem ab eo, in Peleimontis loco, qui Pelethronius à florum ubertate nuncupatur,
Throna enim flores vocant lingua Thesala. Addunt Anguem eum fuisse nigrum, utero subviridẽ,
figura pulchra, triplici dentium ordine, fronte, & supercilio admodum pingui, cui præ pinguedine
toruli veluti quidam sub mentum reduci, barbæ speciem reddebant, quæ lurido fellis colore in-
tincta videretur Ictus ejus innocuus, illi quem forices infigunt, perquam similis, etiam cum vehemen-
ter lædere conabatur. Genus hoc Serpentum assidue cum Aquila bellum gerere ajunt, saepeque in ejus
nidum prorepere, ovaque depasci, ac illi semper insidias struere, cum præsertim ad prædã advola-
rit, quasi Jovem ulcisci velit, qui dominum suum fulmine sustulisset. Horum autem conflictum ope-
ræ pretium est apud Nicandrum legere. Sed ut apud Pausaniam est, Dracones qui Esculapio appre-
gebantur, colore erant subflavo, quales in Epidauria tellure tantum inveniri tradit. Cum vero Es-
culapius Apollinis, hoc est, salubritatis filius fingatur, ideo nonnulli dixere, Serpentis eum insignia
gestare, quod homines cum in ægritudinibus, ut Homerus inquit, neque non Hesiodus, cito senescant,
salubritate adveniente iterum juvenescere videantur. Spectatur hoc idem in Sole, dum ab hyemali
feneçtia ad vernam sese proripit juventutem.

*Quin. Escu-
apius ful-
mine peri-
se dicitur
ex Virg. l. 7.
& Orpheo
in Argon.*

PRUDENTIA. CAP. V.

Quod si medicinæ rationem habeamus, Serpens hic prudentiam indicare videbitur: nam & Al-
fertoris nostri dictum est, nos esse debere prudentes, admonentis, *scanti sunt Serpentes*. Ideo ex
Valentinianis quidam Sophiam illam suam Serpentem factam dicunt: quapropter & contrariam ex-
stitisse factori Adæ, & rerum cognitionem hominibus infudisse, eaque de causa Serpentem omnium
sapientiorum habitum: de quo latius apud Irenæum. Nam cum prudentia non præsentia tantum
examinet, verum & lapsa & futura meditetur, & tanquam è specula prospectet, medicum exscribere
videtur, quem oportet, inquit Hippocrates, *pençitare diligenter,*

*Medici
prudentia.*

*Ab Homero
Iliad. a.*

Ὅς ἢ ἄν τ' εὐνίη, τὰ τ' εὐσὶ μύη, ἀπὸ τ' εὐνίη.

Quæ sunt, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur.

quod quidem hieroglyphice per tricipitum in Apollinis etiam simulacro factum invenies, cujus pe-
dibus ingentis vastitatis Serpens triceps subjiciebatur. Capita ea, Canis unum, Lupi alterum, tertiu-
um Leonis, de quo alibi differuimus, & prudentiæ signum id esse demonstravimus.

PER.